

28.12.3

101a (ואם אסורים בזקים ילכוון בחבלי עוני) 102a → (ת"ר כי כן צויתת) 101a

1. (יב) וידבר משה אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר בניו הנותרים קחו את המנחה הנותרת מאשי ה' ואכלוה מצות אצל המזבח כי קדש קדשים הוא: (יג) ואכלתם אתה במקום קדש כי חקד וחק בניד הוא מאשי ה' כי כן צויתת: (יד) ואת חזה התנופה ואת שוק התרומה תאכלו במקום טהור אתה ובניד ובנתיק אתך כי חקד וחק בניד נתנו מזבחי שלמי בני ישראל: (טו) שוק התרומה וזזה התנופה על אשי החלבים וביאו להניף תנופה לפני ה' והיה לך ולבניד אתך לחק עולם כאשר צוה ה': (טז) ואת שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שרף ויקצר על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרים לאמר: (יז) מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש כי קדש קדשים הוא ואתה נתן לכם לשאת את עון העדה לכפר עליהם לפני ה': (יח) הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה אכול תאכלו אתה בקדש כאשר צויתת: (יט) וידבר אהרן אל משה הן היום הקריבו את חטאתם ואת עלתם לפני ה' ותקראנה אתי פאלה ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני ה': (כ) וישמע משה וייטב בעיניו: ויקרא י

2. לא אכלתי באני ממנו ולא בערתי ממנו בטמא ולא נתתי ממנו למת שמעתי בקול ה' אלהי עשיתי ככל אשר צויתת: דברים כו, יד

3. והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלהיו ויכפר על בני ישראל: במדבר כה, יג

4. וישמע פינחס הפהן וישיאי העדה וראשי אלפי ישראל אשר אתו את הדברים אשר דברו בני ראובן ובני גד ובני מנשה וייטב בעיניהם: יהושע כב, ל

5. וישק משה את חזהו ויניפהו תנופה לפני ה' מאיל המלאים למשה הנה למנה כאשר צוה ה' את משה: ויקרא ח, כט

6. לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל: ויקרא כא, כב

7. ויחר אף ה' במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך ויראך ושמח בלבו: שמות ד, יד

8. ומשה איש האלהים בניו יקראו על שכט הלוי: דה"א כג, יד

9. משה ואהרן בלחניו ושמאל בקראי שמו קראים אל ה' והוא יענם: תהלים עט, ו

10. וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר צא אתה וכל העם אשר ברגליך ואחרי כן אצא מנחם פלעה בקורי אף: שמות יא, ח

11. לך אל פרעה בבקר הנה יצא המימה ונצבת לקראתו על שפת היאר והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך: שמות ז, טו

12. ויד ה' היתה אל אלהיו וישנס מתניו וירץ לפני אחאב עד באכה יזרעאלה: מל"א יח, מו

13. ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא: שמות ג, ה

14. ויבא המלך דוד וישב לפני ה' ויאמר מי אנכי אדני ה' ומי ביתי כי הביאתני עד הלם: שמ"ב ז, יח

15. וישאלו עוד ביה' הבא עוד הלם איש ס ויאמר יקוק הנה הוא נחבא אל הפלים: שמ"א י, כב

16. לא יגרע מצדיק עיניו ואת מלכים לכסא וישיבם לנצח ויגבהו: איוב לו, ז

17. ואם אסורים בזקים ילכוון בחבלי עני: איוב לו, ח

- I Dispute about cause of burning of ר"ח חטאת after death of ר"ח, following ' ויקרא ' (v. 1)
- a בשעת מעשה 3 mentions of command (v. 1) – 1 to indicate that they should eat as קרבן, 2nd was stated and 3rd (כאשר צוה ה') – to indicate that it was ה' צו, not his own words
- i challenge: בריתתא which rules that it was burnt (not eaten) due to אנינות, per "כאלה"
- ii answer1 (שמואל) בריתתא #1 follows יהודה ר' (burnt due to טומאה); #2 follows נחמיה ר' (טומאה)
- 1 כאלה – אנינות – בריתתא ר"נ claims it was due to אנינות
- (a) dissent: ר"ח (ר"ש and ר"ח) claims it was due to טומאה; else all 3 (see below) should have been burnt
- (i) All 3: per v. 1 (טז) – שיעיר נחשון, שיעיר שמיני – שיעיר ר"ח, שיעיר ר"ח, שיעיר ר"ח (and ר"ש and ר"ח) claims it was due to טומאה; else all 3 (see below) should have been burnt
1. Note: only one of them was burned (שורף – in the singular) – it was שיעיר ר"ח, per ... עוון.
- (b) additionally: if it was due to אנינות, they could have eaten them at night
- (i) defense: he holds that מה"ת is אנינות לילה
- (c) additionally: פנחס was with them (not an אונן, could have eaten them)
- (i) defense: he follows ר"א פנחס – כהן wasn't yet a פנחס
1. זמרי ד' חנינא (v. 3);
2. until he brought peace between the tribes (in יהושע's time; v. 4 – he is called הכהן פנחס)
- a. And: v. 3 is a ברכה, not an assignment
- b. ד' חנינא reads v. 4 as identifying his lineage, not an assignment
- iii answer2 (רבא): both rulings are ר"נ (שעיר המילואים); ר"נ (שעיר המילואים) were to be eaten באנינות דורות, not קדשי דורות
- II Tangent: conjecture as to how ר"נ and ר"ש יהודה ר"ח would each interpret the dialogue in v. 1
- a משה ר"נ asked if it had gone inside (a: "no"); if it had gone out (a: "no"); if it had been brought באנינות and thereby be invalidated (a: "I brought it, not ואיתמר") – then why was it burned?
- i Response (אהרן): perhaps rule of אנינות being set aside was only for קדשי שעה, not קדשי דורות
- 1 Reason: ק"ו from מעשר (v. 2) which may not be eaten באנינות
- ii Conclusion: משה was pleased – he had been instructed thus and forgotten

- b *ש"י ור"ש* (same questions and answers); he then asked they had been carried away with their sadness and neglectfully allowed it to become **טמא** (*a*: an emphatic “no”) – then why was it not eaten?
- i *Response (אהרן)*: perhaps rule of being eaten **באנינות** was only for that night, not during day
 - 1 *Reason*: מעשר ק"ו from **מעשר** (as above)
 - ii *Conclusion*: משה was pleased – he had been instructed thus and forgotten
 - 1 *Question*: if so, they should have waited until night and eaten it
 - 2 *Answer*: it became **טמא** due to **אונס** (not neglect)
 - 3 *Support*: היום implies that at night it would be eaten
 - (a) *ש"י* understands היום as referring to **חובת היום**
 - (b) *Support (for ש"י)*: הן היום (reference to **חובת היום**)
 - (i) *ש"י* understand היום to refer to “them” – they didn’t bring it, I (אהרן) did (no **אנינות**)
- III Aggadic tangent – רב’s claim that משה had a status of **כהן גדול** (per v. 5)
- a *Challenge*: in above **ברייתא**, they should have mentioned that **פנחס** and משה were there (to eat as non-**אוננים**)
 - i *Defense*: משה was occupied with **שכינה** (per his regular early ascents to mountain during **סיני** (מעמד הר סיני))
 - b *challenge*: v. 6 permits both **קדשי קלים** and **קדשי קדשים** to **בעל מום**
 - i *justification*: **קדשי קדשים** are permitted to **זר** (we assume – משה); **קדשים קלים** are “קל”
 - ii *defense*: **זר** here is all **זרים** – at a **במה** – per opinion that **מנחה** (**קדש קדשים**) was offered at **במה**
 - c *Challenge*: **ברייתא** – who declared **מרים** to be **מצורעת**?
 - i *Cannot be*: משה, as he is a **זר** (nor can אהרן as he is a **קרוב** – so ה' Himself performed **החלט** (הסגר, etc.))
 - ii *Defense*: in the case of **מראות נגעים**, the text specifies the family (**אהרן ובניו**)
 - d *Challenge*: **ברייתא** that **אלישבע** had 5 happy “advantages” over every other **בת ישראל** – yet she mourned over two sons
 - i *Brother-in-law*: was **מלך**
 - ii *Husband*: was **כהן גדול**
 - iii *Son*: was **כה"ג**
 - iv *Grandson (פנחס)*: was **משוח מלחמה**
 - v *Brother*: was **נשיא (נחשון בן עמינדב)**
 - 1 *Explanation*: #1 should’ve been **כהן גדול** וכהן גדול
 - 2 *Defense*: means “also king (besides **כהן גדול**)”
 - e *Observation*: רב’s position is subject to dispute **רשב"י** vs. **ריב"ק**
 - i *דיב"ק*: every “**חרון אף**” has a practical impact except for the one at the **סנה** – v. 7
 - ii *דיב"י*: this also had an impact, as משה lost his **כהונה**
 - 1 *שבעת ימי המילואים*: משה was only **כהן** during **המילואים**
 - 2 *Some say*: only his children lost it, per v. 8 and v. 9
- IV Aggadic tangent – picking up on **ברייתא** just cited – all **חרון אף** leaves an impact (save that in v. 7)
- a *Challenge*: v. 10 – even though משה was angry (**חרון אף**) he said nothing else to **פרעה**
 - i *Defense (ר"ל)*: he slapped him (!)
 - ii *Challenge*: ר"ל took the position, against ר"י, that משה was to honor **פרעה** at the river (v. 10)
 - 1 *Answer*: reverse those positions
 - 2 *Support (for honoring אליהו)*: v. 11 and v. 12 (**אחאב** honoring אליהו)
- V Aggadic tangent – עולא’s observation that משה requested **מלכות** but it was denied him
- a *Source*: v. 13 – ה' keeps him from coming **הלם**, which alludes to monarchy, per v. 14
 - i *Challenge*: **ברייתא** lists **אלישבע**’s advantages – her brother-in-law (משה) is a king!
 - ii *Answer*: he requested a dynastic monarchy and it was denied him (but he himself was king)
 - 1 *Challenge*: **הלם** also used in re: **שאול** (v. 15) yet he had no dynasty
 - 2 *Answer1*: his son, (**איש בשת**), **אשבעל** took over for him (under **אבנר** – see **ש"ב ב-ד**)
 - 3 *Answer2*: himself didn’t keep the monarchy, which is why it didn’t carry on to his sons
 - (a) *Sourcetext*: v. 16 – if someone is granted greatness, it is given to his generations
 - (i) *But*: if he becomes haughty, he is cast down (v. 17)